

بیست و نهمین گردهمایی کمیته ملی انرژی نقش محوری جمهوری اسلامی ایران در مبادلات منطقه‌ای انرژی

شیماسیرین

نفت و ۱۷ درصد ذخایر ثابت شده گاز جهان را در اختیار دارد که جایگاه ایران را از لحاظ حجم ذخایر گاز، نفت و مجموع آنها پس از روسیه، عربستان و عراق قرار می‌دهد. یکی از مزایای ایران، جایگاه ژئوپلیتیک کشورمان است، همچنین سیستم‌های سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و نظامی نیز موقعیت خاصی به ایران داده‌اند. براین اساس مدلی که می‌تواند برای امنیت انرژی ایران مثمر ثمر باشد، به ۴ بخش مهم سیاست خارجی، اقتصاد، ثبات داخلی و روابط بین شرکت‌های ملی مانند شرکت ملی نفت ایران و کلیه مجموعه وزارت نفت و وزارت نیرو تقسیم می‌شود.

ملکی در ادامه با اشاره به منطقه‌گرایی در بخش نفت افزود: گاهی منطقه‌گرایی در ذات سیاست خارجی است و این موضوع به باورها و شعارهای ما به خصوص، شعارهای بعد از انقلاب، مربوط می‌شود که شاخص‌ترین مشخصه آن تزریق اعتماد به نفس به کشور و نتیجه دلخواه آن عدم حضور نیروهای خارجی در منطقه است که این امر یکی از ایده‌آل‌های ایران است. ما به عنوان یک اصل خواهان آنیم که مسائل را در خود منطقه حل کنیم. در حوزه روابط بین‌الملل نیز

طبق سند ملی توسعه بخش برق و انرژی‌های نو، تعامل فعال با اقتصاد جهانی در بخش انرژی از اهم سیاست‌های ملی است که توجه دقیق و مؤثر به این امر منوط به انجام مطالعات قبلی و بررسی‌های علمی خواهد بود. همچنین توجه به ارتقاء جایگاه ایران در بازارهای بین‌المللی نفت و گاز در سند ملی توسعه بخش نفت و گاز مورد توجه ویژه قرار گرفته است. بیست و نهمین گردهمایی کمیته ملی انرژی در تاریخ ۱۳ اسفند ماه ۱۳۸۸ با هدف ضرورت توجه و بررسی جایگاه استراتژیک ایران در مبادلات انرژی منطقه برگزار شد که خلاصه‌ای از مباحث مطرح شده در ادامه می‌آید.

اولین سخنران این مراسم دکتر عباس ملکی - رئیس مؤسسه مطالعات دریای خزر - بود که در آغاز با اشاره به اهمیت انرژی در کشور گفت: اهمیت انرژی به عنوان یک عامل محوری در کشور بر کسی پوشیده نیست و در دفتر مطالعات سیاسی

بین‌المللی، مؤسسه مطالعات دریای خزر و حتی در دانشگاه‌ها نیز تاکنون در مورد این موضوع مراسم و برنامه‌های بسیاری برگزار شده است. جمعیت ایران یک صدم جمعیت جهانی است، اما کشورمان ۷ درصد منابع کانی جهان، ۱۱ درصد از ذخایر ثابت شده

بخش‌ها است. بنابراین در این شرایط و با توجه به موقعیت ایران در منطقه، هرچند می‌توان در توسعه حوزه‌های نفت و گاز از چینی‌ها استفاده کرد اما باید در سیاست‌های خارجی خود مواظب باشیم.

دکتر علی مبینی دهکردی - رئیس مؤسسه مطالعات بین‌المللی انرژی - به عنوان دومین سخنران این مراسم با اشاره به آمارهای تولید نفت خام و گاز طبیعی کشور در سال گذشته گفت: تولید نفت خام در سال ۱۳۸۷، ۱۴۷۰ میلیون بشکه و تولید گاز ۱۴۲۶ میلیون بشکه معادل نفت خام بوده و این نشان از صادرات بخشی از نفت خام و گاز طبیعی کشور است. بخش دیگر

این حامل‌ها نیز به پالایشگاه‌ها ارسال می‌شود تا به مصرف داخلی رسد. ایران از نظر ذخایر نفتی با ۱۳۷/۶ میلیارد بشکه نفت خام بعد از عربستان با ۲۶۴/۱ میلیارد بشکه ذخیره درجا، در مقام دوم قرار دارد. البته با اکتشافات جدید و ازدیاد نرخ بازیافت نفت خام از مخازن می‌توانیم باعث افزایش حجم ذخیره درجا شویم که این امر خود به تکنولوژی جدید و سرمایه‌گذاری نیاز دارد. در حوزه گاز نیز ایران بعد از روسیه بیشترین حجم ذخایر گازی جهان را با ۲۹/۶ تریلیون مترمکعب گاز در اختیار دارد، که متأسفانه با وجود حجم بالای ذخایر درجا، سهم زیادی در مبادلات گاز منطقه‌ای و جهانی ندارد.

هم‌اکنون واردات فرآورده‌های نفتی ما گاز مایع، نفت - گاز و بنزین هواپیما است که بنزین بیشترین سهم را دارد که خوشبختانه پس از اعمال سهمیه‌بندی روند واردات بنزین کاهش یافته و به ۲۰ میلیون لیتر در روز رسیده است. البته آمار حجم واردات هنوز هم گویای تبادلات غیرقانونی این فرآورده‌ها به ویژه نفت - گاز است که برای جلوگیری از قاچاق باید قیمت‌گذاری مناسبی بر این

تغییر خواهند داد. همچنین به خاطر تحمیل فشارهای سیاسی به ایران، ما نگران حذف ایران از عرضه انرژی هستیم. وی در پایان در خصوص راهکارهای بهینه استفاده از گاز نیز افزود: پتروشیمی ارزش بیشتری نسبت به نفت خام یا گاز طبیعی دارد اما باید بررسی کرد که هر یک در کجا می‌تواند برای اقتصاد کشور نقطه بهینه را ایجاد کند. به عنوان مثال می‌توان گاز را به LNG تبدیل کرد و به آمریکا و انگلستان فروخت، یا آنکه به چاه‌های نفتی تزریق کرد و نفت خام بیشتری بدست آورد و یا برای تولید برق مصرف کرد که البته رسیدن به نقطه بهینه در مصرف حامل‌های انرژی به توافق و همبستگی بین وزارت‌های نیرو و نفت و سازمان انرژی اتمی نیاز دارد.

از سوی دیگر با وجود آنکه صنعت نفت در کشور ما سال‌هاست یک صنعت اصلی است ولی اکنون ابزارها و تکنولوژی‌های موردنیاز خود را از کشور چین که به تازگی به این صنعت ورود پیدا کرده تهیه می‌کنیم که این امر نشانه عدم استفاده بهینه از فرصت‌های ایجاد شده توسط صنعت نفت برای دیگر

روابط ایران مختص تنها ارتباط با کشورهای اسلامی نیست. بعضی دلیل روابط خوب و سازنده ایران با همسایگانش را فرهنگ اسلامی کشورهای همسایه می‌دانند، اما در صورتی که بعضی از همسایگان ما جزء کشورهای اسلامی محسوب نمی‌شوند، اما ایران با آنها روابط حسنه‌ای دارد. نمونه آن نیز کشور ارمنستان است که رابطه خوب و نزدیکی بین دو کشور برقرار است. پس از دیدگاه ایران منطقه‌گرایی موضوعی فراتر از اسلام است.

ملکی با اشاره به فشارهای آمریکا به ایران اضافه کرد: آنها فشار زیادی به کشورمان وارد کرده‌اند و حدود ۱۵ مصوبه در سنای آمریکا

علیه ایران تصویب شده تا فعالیت ایران تنها به منطقه خودش محدود شود. این امر به دلیل ازدیاد پایگاه‌های آمریکایی در اطراف ایران است و هیچ کشوری در دنیا به اندازه ایران در محاصره پایگاه‌های آمریکا در گوشه و کنار منطقه خود نیست و این دلیل محکمی بر نگرانی‌های امنیتی آمریکا از کشورمان است. از طرفی پیش‌بینی‌ها نشان از رشد تقاضای جهانی انرژی در آینده پیش‌رو دارد که بیشتر این تقاضا در چین و هند خواهد بود. اما با این وجود برای ایران به عنوان یک عرضه‌کننده نفت خام، تقاضا بسیار مهم است. با رشد و توسعه کشورها انتظار می‌رود تا تقاضاها نیز افزایش یابد. هم‌اکنون ما مشکل تقاضا برای نفت خام تولیدی نداریم.

اما نگرانی‌هایی برای آینده وجود دارد، زیرا در آینده عرضه‌کننده‌های قوی همچون عراق به بازار وارد می‌شوند. از این رو تقاضای نفت خام در آینده همچون امروز چندان مطمئن نیست. چرا که علاوه بر ورود عرضه‌کنندگان جدید، ورود انرژی‌های تجدیدپذیر نیز بر مصرف نفت خام اثر گذاشته و حامل انرژی مصرفی غالب را

فرآورده‌ها اعمال گردد.

وی با بیان اینکه حجم صادرات نفت خام و فرآورده‌های نفتی ایران چندان چشمگیر نیست، اظهار داشت: صادرات نفت خام ایران به کشورهای آسیایی به این گونه است که ۷۴۰ هزار بشکه در روز به ژاپن، ۴۱۰ هزار بشکه به چین و ۱۲۰ هزار بشکه در روز به فرانسه و ایتالیا، ۸۰ هزار بشکه به هند و ۳۰۰ هزار بشکه در روز به بقیه کشورهای صادر می‌شود و متأسفانه صادرات فرآورده نفتی ایران تنها نفت کوره است که به دلیل الگوی تولید نامناسب پالایشگاه‌های داخلی است. در خصوص مبادلات منطقه‌ای در حوزه گاز نیز متأسفانه با آنکه کشور ما دارای ذخایر عظیم گاز طبیعی است، ما یک واردکننده خالص گاز هستیم و بیشترین حجم واردات گاز طبیعی نیز از کشور ترکمنستان است.

البته ایران در نظر دارد تا مبادلات انرژی خود را در منطقه توسعه دهد و در این راستا نیز طرح‌هایی را تعریف نموده که یکی از آنها خط لوله صلح بین ایران، پاکستان و هند است که قرار است ۳۰ میلیون مترمکعب در روز گاز را منتقل نماید. در این طرح هم‌اکنون

پاکستان وارد مذاکره شده و هند نیز اعلام آمادگی نموده است. هزینه برآوردی اجرای این طرح نزدیک به ۷ میلیارد دلار است.

هدف دیگر ایران برای ورود به مبادلات منطقه‌ای و جهانی گاز، خط لوله نابوکو است که متأسفانه در توافقات اخیر بین کشورهای درگیر در این طرح، ایران از لیست تأمین‌کنندگان این خط لوله حذف شده است. ظرفیت این خط لوله ۸ میلیارد متر مکعب در سال است که با توجه به پتانسیل محدود قزاقستان و آذربایجان در تأمین گاز مورد نیاز این خط لوله، انتظار می‌رود تا به ایران نیز به عنوان یک تأمین‌کننده گاز طبیعی نیاز باشد. خط لوله دیگری که ایران به

منظور مبادلات منطقه‌ای نفت خام در نظر دارد، خط لوله نکا - جاسک است که ۲۰۰۰ کیلومتر طول دارد و قرار است تا نفت خام کشورهای آسیای میانه را به خلیج فارس منتقل نماید. تولید LNG از فاز ۱۲ پارس جنوبی و صادرات آن به ژاپن و کشورهای اروپایی نیز در حال پیگیری است. همچنین

در قالب قرارداد کرست، امارات بسیار علاقه‌مند است تا گاز ایران را خریداری نماید که البته از دیدگاه ایران این قرارداد نیاز به بازنگری در قیمت دارد. علاوه بر طرح‌ها و پروژه‌های مبادله نفت و گاز در سطح منطقه و جهانی، ایران طرح جامع انرژی را نیز با هدف یکپارچگی و همبستگی بین وزارت‌های نفت و نیرو در برنامه دارد که مباحث اولیه این طرح در طی سال گذشته با مجلس مطرح شد و مقرر شد این طرح در مؤسسه مطالعه بین‌المللی انرژی انجام شود.

وی در ادامه با اشاره به اهداف کلی این طرح گفت: هدف ما تهیه چشم‌انداز انرژی در افق ۱۴۰۳ و سند راهبردی مدیریت جامع انرژی در افق ۲۰ ساله کشور است. از اهداف دیگر این طرح، استخراج و تدوین اصول و

ارزش‌های بنیادین حاکم بر بخش انرژی، مباحث آینده‌نگری در مبادلات انرژی، تحلیل بازارهای منطقه‌ای و جهانی، تحلیل نقاط قوت و ضعف موجود در کشور در مقایسه با رقبای پیشگام جهانی و شناخت فرصت‌ها و بهبود نقش اثرگذاری کشورمان در بازارهای بین‌المللی است. در ساختار جهانی، وضعیت اقتصادی کشورهای جهان، عرضه و تقاضای انرژی و به طبع نفت خام را تحت تأثیر قرار می‌دهد. لذا لازم است تا در این مطالعه به سؤالاتی همچون، حامل‌های اصلی انرژی در آینده چه خواهند بود، چه سوخت‌هایی جایگزین می‌شوند و جایگاه ایران به عنوان یک عرضه‌کننده نفت خام، با توجه به پتانسیل‌های کشورمان کجاست؟ پاسخ داده شود. این طرح در حال حاضر مراحل ابتدایی خود را طی می‌کند و برای اجرای آن دو سال زمان نیاز است. در ادامه دکتر نرسی قربان - مدیر عامل شرکت بین‌المللی تبدیل گاز به مایع ناروکنگان - با ارائه راهکارهای تأمین امنیت درازمدت عرضه نفت و گاز گفت: یکی از راه‌حل‌های عرضه دراز مدت انرژی، استفاده از پتانسیل حوزه نفتی کاشاگان در دریای خزر است که در حال حاضر حجم تولیدی آن حدود ۱/۵ میلیون بشکه در روز است و در صورت سرمایه‌گذاری کافی، توانایی تولید تا ۵ میلیون بشکه در روز را دارد. ما می‌توانیم نفت تولیدی این میدان را توسط خطوط لوله به پالایشگاه تهران و تبریز انتقال دهیم و در مقابل در خلیج فارس معادل آن را تحویل دهیم. با این کار علاوه بر دریافت حق ترانزیت نفت خام، هزینه انتقال نفت خام جنوب کشور به پالایشگاه‌های شمالی حذف می‌شود. تعاملات منطقه‌ای در سوآپ و انتقال نفت خام فرصت دیگری است که به دلیل موقعیت

سه‌م گاز طبیعی در تولید برق در ایران ۷۵ درصد است در حالی که این حامل در آمریکا ۱۹ درصد سهم دارد. در مقابل سهم سوخت مایع در تولید برق در ایران ۲۵ درصد هدف‌گذاری شده و سهم زغال‌سنگ در تولید برق در ایران صفر درصد است، در حالی که آمریکا در تولید برق ۲ درصد سوخت مایع و ۸۲ درصد از زغال‌سنگ استفاده می‌کند. لذا لازم است تا شرایط هر کشور نسبت به شرایط مشابه سنجیده شود. از سوی دیگر به منظور بهبود شرایط اقتصادی صنعت برق، راهکارهایی برای کاهش هزینه سوخت و افزایش کیفیت فرکانس شبکه وجود دارد که شامل استفاده از سیکل ترکیبی در تولید برق، کاهش ضریب بهره‌برداری از نیروگاه‌های کوچک، بالا بردن راندمان عملکرد نیروگاه‌های موجود تا مقادیر اسمی و استفاده از سوخت‌های ارزان‌قیمت همچون زغال‌سنگ است.

به منظور افزایش کیفیت فرکانس شبکه نیز می‌توان افزایش ظرفیت واحدهای مشارکت‌کننده در کنترل فرکانس، تنظیم بهینه پارامترهای واحدهای تولید برق، استفاده کامل از سیستم‌های کنترل یکپارچه تولید و استفاده بیشتر از واحدهای برق-آبی را در برنامه قرار داد. همچنین کنترل فرکانس واحدهای ذخیره، تجهیز نیروگاه‌های ذخیره همچون نیروگاه لرستان و شناسایی امکانات و قابلیت‌های سیستم‌ها و تنظیم نقطه بهینه عملکرد مولدها و استفاده از سیستم کنترل از راه دور و تهیه مدل دینامیکی یکپارچه برای کل شبکه از جمله اقدامات مؤثر در این افزایش کیفیت برق توزیعی در شبکه است. وی در ادامه با تأکید بر مبادلات الکتریکی ایران و عراق افزود: هم‌اکنون ما بیشترین سهم صادراتی برق به عراق را داریم و صادرات ما حدود ۷۰۰ مگاوات است. همچنین احداث چند نیروگاه نیز توسط شرکت ایرانی مینا در این کشور در دست اقدام است.

در ادامه همایون حائری - مدیر عامل

کشورهای ارمنستان و ترکمنستان توسط شبکه برق ایران انجام می‌شود. شبکه‌های به هم پیوسته برق در دنیا منافع گسترده‌ای را نصیب کشورهای عضو شبکه می‌کند که شامل، به‌کارگیری بهینه ظرفیت‌های نصب شده در کشورهای عضو و ایجاد قابلیت انعطاف‌پذیری و بهبود قابلیت اطمینان به شبکه است. کشورهای عضو این شبکه‌ها را می‌توان به ۴ سطح تقسیم کرد. سطح ۴ کشورهای فقیری مانند عراق و افغانستان هستند که صنعت آن‌ها با کمبود برق مواجه است. سطح ۳ کشورهایی هستند که از حالت بحران خارج شده، اما فقر سرمایه و عدم توان فنی احداث نیروگاه مشکل اصلی آنها است. سطح ۲ کشورهایی همچون ترکیه هستند که

از شرایط مناسبی در حوزه برق برخوردار هستند و تجدید ساختار صنعت برق در آنها صورت گرفته است. سطح ۱ نیز کشورهایی همچون امارات هستند که تأمین برق در آنها به جهت حفظ رقابت‌پذیری در سطح جهانی است تا سیستم‌های خود را تا حد امکان، اقتصادی اداره کنند. این کشورها برای رسیدن به سطح اداره اقتصادی سیستم‌های خود باید ۲ فاکتور را در نظر گیرند، اول، کاهش هزینه سوخت و دوم، انتخاب نقاط مناسب جهت اتصال به شبکه است.

گوهری با اشاره به تفاوت سوخت‌های مصرفی در صنعت برق ایران و آمریکا گفت:

ژئوپلیتیک کشورمان در اختیار داریم. وی در ادامه گفت: اما در حوزه گاز، راهکار مناسب افزایش تولید گاز طبیعی به ۳ برابر تولید فعلی و برنامه‌ریزی در چگونگی استفاده از گاز طبیعی به منظور اشتغال‌زایی و آبادانی و تزریق به چاه‌های نفتی است. ایران می‌تواند بزرگترین تولیدکننده سیمان و فولاد و صنایع پتروشیمی باشد، به شرط آنکه تولید گاز خود را افزایش دهد. از سوی دیگر تعاملات گازی در منطقه نیز نقش بسیار مهم به ایران خواهد داد، بنابراین در حد امکان ایران باید در تعاملات خود، نقش یک کشور ترانزیت را به عهده گیرد و یا خرید گاز از کشور تولیدکننده و فروش آن به کشور مصرف‌کننده از فرصت‌های اقتصادی

و سیاسی آن بهره‌برداری نماید. در ادامه جلسه وحید گوهری - مشاور مدیر عامل و رئیس گروه مطالعات برون مرزی شرکت توانیر - نحوه ارتباط با کشورهای همسایه در حوزه فعالیت وزارت نیرو را به ۴ دسته تقسیم کرد و گفت: ارتباط ما با کشورهای همسایه شامل صادرات انرژی به عراق، ترکیه، پاکستان و افغانستان، واردات انرژی الکتریکی از ترکمنستان، مبادلات برق با کشور آذربایجان و کشور ارمنستان و در آخر استفاده از ظرفیت شبکه داخلی جهت انتقال برق از ترکمنستان به ترکیه و از آذربایجان به نخجوان است. در حال حاضر کنترل فرکانس

نسبت به صادرات آن است چرا که استفاده از گاز برای عمران و آبادانی سود و صرفه بیشتری دارد. بنابراین باید قیمت گاز در داخل ارزان و مناسب باشد تا برق نیز ارزان تر و رقابتی تر در بازارهای دنیا به فروش رسد.

خوشبختانه به دلیل نبود فشار سیاسی در بازار برق، ما می توانیم به صادرات برق نگاه استراتژیک داشته و از طریق برق کشورهای همسایه و حتی کشورهای شمال آفریقا را به خود وابسته کنیم. البته ارایه تمامی این خدمات باید با دیدگاه اقتصادی انجام شود و در نرخ خدمات فعلی ارایه شده به همسایگان تجدیدنظر کنیم. ما باید در مقابل خدمات ارایه شده، مبلغ آن را دریافت کنیم. به عنوان مثال ما فرکانس کشورهای همسایه را کنترل می کنیم،

تجارت برق، مطالعه در خصوص قراردادهای طولانی مدت و توجه بیشتر بر مباحث فنی چون ساختارهای نرم افزاری و سخت افزاری می تواند پتانسیل های ما را از حالت بالقوه به بالفعل تبدیل نماید. ایران همسایگان متنوعی دارد که در حال حاضر اکثر قراردادهای با آن ها کوتاه مدت است.

با توجه به هزینه های بالای احداث خطوط انتقال و ریسک قراردادی در پروژه های صنعت برق، باید مدت قراردادهای حداقل ۱۰ ساله باشد و به فاکتور ریسک در ساختار قرارداد توجه شود. چرا که تجربه ثابت کرده طرف های قرارداد تنها ۲-۳ سال به تعهدات خود پایبند بوده و پس از آن تعهدات خود را فراموش می کنند که به دلیل عدم ذکر

شرکت مدیریت شبکه برق ایران- با بیان آماری از عملکرد وزارت نیرو گفت: طبق آمار سال ۸۷ حدود ۵۳ هزار مگاوات نیروگاه احداث شده و با مصرف ۳۸ هزار مگاواتی در دوره پیک مصرف، ایران در منطقه از لحاظ تولید و مصرف رتبه نخست را دارد. حدود ۱۰۲ هزار کیلومتر شبکه سراسری انتقال و توزیع داریم و هم اکنون نیز ۲۷ هزار کیلومتر شبکه جدید در حال احداث است. با سطح تولید سال ۱۳۸۷، حدود ۴۳/۵ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی، ۴/۴ میلیارد لیتر گازوئیل و ۹ میلیارد لیتر نفت کوره برای تولید برق مصرف شده است.

وی با بیان اینکه ذخیره سازی برق در تابستان و عرضه آن در زمستان به منظور استفاده از تفاوت قیمت های فصلی روش مناسبی نیست، ادامه داد: در زمستان گازی برای تولید برق وجود ندارد و حجم واردات گازوئیل برای ذخیره سازی نیز مقرون به صرفه نیست و حتی زیانده است. در حال حاضر ما با ۷ کشور هم مرز خشکی، اتصال شبکه الکتریکی داریم و برای این ارتباط ۱۵۸۰ مگاوات ظرفیت سازی کرده ایم. در سال ۸۷ از همسایه های خود ۱۷۰۰ گیگاوات ساعت برق وارد و حدود ۲ درصد برق تولیدی را صادر کرده ایم که این امر مورد تأیید وزارت امور خارجه بوده و تأکید بر توسعه این روابط دارد. شبکه ارتباطی ما در شمال با آذربایجان، در غرب با عراق و در جنوب با دبی ارتباط دارد. دبی به لحاظ ذخایر نفت و گاز کشور فقیری است و علاقه مند است تا ایران را به عنوان منبع مطمئن برق در کنار خود داشته باشد.

وی با تأکید بر نهادینه کردن تجارت برق ادامه داد، اگر ما بتوانیم بر روی گزینه عراق و سوریه و سپس کشورهای مصر و شمال آفریقا متمرکز شده و یک شبکه ارتباطی بزرگ از ایران تا شمال آفریقا ایجاد کنیم، بسیار موفق خواهیم بود. برای نهادینه کردن تجارت برق باید به مطالعات امکان سنجی بسیار بها دهیم و در ساختار قراردادی تا حد امکان، ریسک نکنیم. پیشنهاد یک تعرفه منصفانه در

اما در مقابل آن هزینه ای دریافت نمی کنیم. بنابراین لازم است تا در قالب یک مدل کامل این نوع خدمات قیمت گذاری شود.

وی در ادامه با اشاره به اینکه در آینده توان صادرات برق با افزایش مصرف داخل، کاهش می یابد گفت: در حال حاضر ما سالانه ۳-۵ هزار مگاوات نیروگاه جدید به شبکه اضافه می کنیم که این روند با توجه به محدودیت در مصرف گاز و رشد افزایشی سالانه مصرف، در آینده با مشکل مواجه خواهد بود، بنابراین می توان نتیجه گرفت که کشورمان در بخش برق نیز در آینده مانند گاز واردکننده خالص خواهد بود. ■

بندهای لازم در قرارداد و دیگر موارد سیاسی، متأسفانه امکان اعتراض وجود ندارد. چرا که با یک اعتراض وزارت خارجه، مسئولان امنیتی و سیاسی وارد ماجرا می شوند.

حائری در ادامه با اذعان عدم ارتباط متوازن بین نرخ صادراتی برق و گاز به کشورهای همسایه اضافه کرد: در صورت متوازن نبودن نرخ صادراتی این دو حامل انرژی، یکی از آنها سبب حذف دیگری خواهد شد. به عنوان مثال ما به ترکیه هم برق و هم گاز می فروشیم. حال اگر نرخ صادراتی این دو حامل متوازن نباشد، یکی سبب حذف دیگر می شود. البته از دیدگاه ما مصرف داخلی گاز به مراتب گزینه بهتری